

Dopisi.

Od sv. Martina na Pohorji. III. (Sad nemško-liberalnega šuntanja). Obkoljenima žandarjema priskočijo: Anton Trglec, Franc Žigart, Lovro Ačko in odbijejo druhal. Sedaj hitita žandarja po Štefana Vrečkota, ki v Spesovi krčmi za mizo sedi; branijo ga: Jan. Vrečko, Brentuša, Hochler, Koren, Potočnik; žandar Štrucelj potegne mizo na stran in ugrabi Stefana, a v tem hipu ga Janez Vrečko od zaja oklene, da se žandar ne more genoti ne; v tej sili ugrizne žandar Vrečkota v roko, ga otrese s sebe in pehne z bajonetom v bedro, jednako tudi Hochlerja; druge odvrne žandar Belšak z bajonetom, na kar Stefana Vrečkota primeta in iz krčme ženeta mej groznim upitjem zdvijane druhali, Majal hoče z nožem nad žandarja Belšeka pa je z bajonetom odbit; naposled vrže se blizu pokopališča Štefan Vrečko na tla kričajoč: „prekleta poba, sedaj bom z nožem začel“. Toda s pomočjo župana Pristovšeka iz Kalš izvijeta mu nož, roki vkleneta in potem v Slov. Bistrico odženeteta. V ta nemčurski „hauptkvartir“ pritisne tudi župan Anton Vrečko. Tukaj mu župan Formacher svetuje tožbo vložiti zoper žandarja. Tožbo napiše okrajnega zastopa tajnik Raswoschegg, prepiše pa Stigerjev komij.

(Dalje prihodnjič)

Od Hoč. (Šulvereinsko šolo) so tujci vrinoli Razvanjčanom s pomočjo nekojih zaslepljenih Slovencev. Za ovo šolo imajo poseben krajni šolski svet; načelnik mu je tujec Förster, doma iz Saksonskega, imajoč neko službo na južnej železnici, njegova žena pa poseda grunčič tukaj; šolski ogleda pa je mariborski Bankalari. Bila je nedavno seja, da se določi za 100 slovenskih otrok, nemški so le 3, ki pa tudi slovenski znajo, v katerem jeziku bi se naj poučevalo. Förster predlaga: Unterrichtssprache deutsch; Bankalari pa meni, da tako učitelj ničesar ne opravi; katehet č. g. Šalamon trdi, da mora biti poučni jezik za slovensko dečo slovensk, nemški jezik pa se naj pravilno uči kot poučni predmet; naposled obvelja učitelja Hariha predlog (mož je nekje od Velikoveca prišel): „Unterrichtssprache deutsch, mit Zuhilfenahme des Slovenischen“. G. kateket stori protinasvet upirajoč se na § 21 in 22. drž. šol. postave, katera velja tudi za Razvanjsko šolo, ker je javna ter zahteva, da se otroci slovenski poučujejo, ker so Slovenci, da bodo slovenski katekizem čitati znali, sicer ni mogoče katekizma učiti. Sedaj ima okrajni šolski svet razsoditi. Hočkega šolskega sveta načelnik Novak vabi k sejam ude ob nedeljah, kedar duhovnik priti ne more. Vkljub temu pa je kaznen 2 fl. zaukazal plačati katehetu, ki ni mogel priti. Ta se je dalje pritožil.

Iz Brezice. (Posojilnica v Pišecah) imela je 28. pretečenega meseca prvi občni zbor. Pri pregledu računa videlo se je, da je mlada posojilnica v prvem polletju krepko delovala, imela je 17.121 gl. prometa. Posojevala je denar delomo v domači fari, deloma v sosednih, celo v kozjanskem okraju, kar je že „Zadruga“ hvalevredno priznala. Čisti dohodek se je primerno razdelil; porabilo se je 420 gl. za rezervni fond, da dobi posojilnica z svojo „posebno rezervno“ trdno podlago, dalo se je nekaj podpore šoli v Pišecah in nakupilo srček „Narod. doma“.

Iz Šmarije pri Jelšah. (Čitalnica — častna uda.) Leto dni že obstoji tukajšnja „Narodna Čitalnica“. Vsak začetek je težek, in Čitalnico na noge spraviti v malem trgu tudi ni lahko. Vender se nadejamo, da je naše bralno društvo zdaj na trdnih nogah: to kaže prvič število udov (122) in drugič pa jako povoljno poročilo našega društvenega „financministra“, ki nam je pokazal in povedal, da ima blagajnica naša okoli 70 gl. čistega prebitka. Bog daj, da bi mogli tudi takó naprej delovati, da dosežemo zmerom bolj namen, ki ga imamo pred seboj: „Širiti narodno zavest, ogrevati se za mili naš jezik, vzpodbujati se vzajemno za obrano narodnih pravic in zabavati se na pošten način z branjem časopisov, narodnimi vesellicami. — Dne 26. decembra smo imeli občni zbor in pri tem smo imenovali za častna uda svoja velečastita gospoda Božidarja Raiča in dr. Lavoslava Gregoreca, neumorna in neustrašena prvoboritelja za narodne pravice naše! Bodi Jima to imenovanje kot skromen izraz globokega spoštovanja in velike hvalečnosti.

Iz Ptuj. (Gospodarska podružnica ptujška,) kateri je zloglasni politični postopač ptujski nedavno v Tagesposti „nedelavnost in nebrižnost“ očital, imela je 4. decembra pr. l. svojo sejo v prostorih Murščeve gostilnice. Udeležba bila je osobito od meščanov zelo mnogobrojna in se ukrenilo kar utegne vse spodnještajerske stanovalce, zlasti one iz ptujškega, zanimati. Uže lansko leto je podružnica ptujška za svoj prihranjeni denar v obližji mesta primerno zemljišče kupila v namen ustanoviti drevesnico za ptujski okraj, iz katere bodo posestniki in prebivalci tega okraja dobivali po najnižji ceni požlahtnena dnevesca krajevnim razmeram najugodnejših in najprimernejših sort. Učitelj K. je prostovoljno s pomočjo stalnega delavca, katerega bo podružnica plačevala, prevzel vodstvo in oskrbovanje drevesnice. Z drevesnico bo v tesni zvezi praktičen pouk v sadjarstvu in kmetijstvu sploh kajti vseh imenitnejših opravil v drevesnici se bodo udeleževali šoli odrasli mladeniči iz ptujške okolice, da se na ta način izgoje umni sadjerejci in kmetje sploh. Da sadjarstvo našemu zelo ubo-

žanemu kmetu lepe dohodke prinaša ter mu stoterno trud in skrb povrača, so naši kmetje letos dovolj prepričali se. Jednako drevesnico tudi snujejo v Slov. Bistrici za ondotni okraj; gorko bi bilo želeči, da bi še ostale podružnice s pomočjo okrajnih zastopov sadjarstvu toli ugodnega spodnjega Štajerskega enake okrajne drevesnice ustanovile v prid in blaginjo spodnještajerskih prebivalcev, v čast in slavo cele dežele. Tudi v Ptuj smi imeli 21. in 22. decembra pr. l. krasno razstavo ženskih ročnih del, katero je priredila slavnozna zasebna učiteljica te za krasni spol prekoristne in prepotrebne stroke, gos. Kunstek-ova. Razstavo obiskujoče občinstvo je občudovalo prekrasne izdelke nežnih rok, priznavalo soglasno sovršenost in umetelnost razstavljenih proizvodov ter izreklo željo, naj bi se vsako leto jednake razstave prirejale.

Iz Velenja. (Izredno nesreč.) Ni blizu hiše, katero bi bil lani Bog s tolikimi nesrečami obiskal kakor hišo našega obče spostovanjega župana g. Janeza Raka. Bilo je meseca sušca ko mu pogine krava, koja je par dni popreje prodal pa še ne oddal, za 135 fl.; meseca aprila uide mu 680 litrov najdražje vogerske starine, meseca maja pa mu pogine krasen žrebec vreden okolo 300 fl.; potem pa je bil en čas mir, kajti da je krava povrgla mrtvo tele, druga pa ga ubila so malenkosti, ki se pogostoma pripetijo, ali najhujše še čaka. Meseca oktobra zboli in po kratkej pa mukepolnej bolezni umerje mu ljubljeneč celega trga, mlajši sin Ivan, ali niso se še solze posušile ko že leži na mrtvaškem odru starejši sin Joško fant čudo bistrega uma in muzikaličnega posluha; ali da je mera trpljenja dopolnjena, umerjejo mu dne 5. grudna še dragi oča, obč. sp. Jožef Rak, tržan v Velenji. Rajni bil je prvi v našem okraji, ki je gojil krasne drevesnice, koje bodo še dolgo pričale koliko trudil se je blagi gospod v povzdigo sadjoreje in sploh kmetijstva. — Bodi mu hvala za vse kar je v korist kmetijstva storil, od nesreč stiskanemu sinu pa mislim da vsi člani bralci v duhu pošljete v tolažbo besede pobožnega Joba. Bog je dal, Bog je vzel, pa Bog bo zopet dal.

Iz Ptuj. (Izplačanje obligacij od leta 1809) iz deželne zaklada v Gradci se vrši po postavi od 10. junija 1884, štev. drž. zak. 97, kakor je „Gospodar“ zadnjič omenil. Vsled tega sem dobil od več strani pisma, iz kojih razvidim, da še stranke od omenjenih. od časov francoske vojske izvirajočih, sedaj niso popolnoma podučene. Torej bodi rešeno: Od leta 1797 naprej do leta 1810, ko je francoska vojska našo deželo večkrat in dalje časa oblegala, so bili kmetje prisiljeni, tej vojski vse, kar je potrebovala, da se preživi, privržati; tako so nekteri takrat: par volov, kravo, zrnje itd. nemudoma dati morali. Čez to se njim je izročil

takozvani „Lieferungsschein“ in tudi „Kassaschein“. Taki „Kassaschein-i“ se še zdaj pri posameznih strankah nahajajo, so iz debelega papirja in mnogo manjši od sedanje papirne pole. Največ teh kasašajnov je od leta 1800, 1810 in 1811. Kar pa se štajerskih deželnih obligacij (st. št. Dom. Obligationen) tiče, naznanjam, da je od teh do sedaj deželna zaklada obresti plačevala, ako se je stranka za nje oglašila, ali v največih slučajih se je to iz nevednosti opustilo. Deželne obligacije od leta 1813 so na velikem papirji in brez posebne barve, kakor postavim državne obligacije. V začetku imajo veliki S (steierisch-ständisch). Za lieferungsscheine, kasašajne in domestikalne obligacije se do sedaj nikdo ni zmenil in se tedaj med starimi pismami nahajajo. Tam se tedaj naj poiščejo in zarad izplačanja ob pravem času pri deželni blagajnici (Landes-Oberernehmeramt) pokažejo. Razun teh obligacij pa še imajo občine „državne obligacije“; take so od leta 1867 do 1880 najprej in imajo podpis: Wien am . . . 1867 itd. Für die k. k. Direction der Staatsschuld. Na take državne obligacije, od kojih se obresti pri posameznih davkarjih izplačujejo, se v postavi od 10. junija 1884 ni oziralo in se tedaj glavnice glede takih letos ne bodo izplačevale.

Anton Gregorič.

Od sv. Andraža v Slov. gorici. Pred nekterim časom sem v „Slov. Gosp.“ čital, da so se ptujski posilinnemci pri seji okrajnega zastopa hudo repenčili, ker so se nekteri udje kmečkega stanu „predrznili“ v javni seji „slovenski“ govoriti. Štacunar Ekl „so“ zarad tega posebno hudi bili in so zahtevali, naj se njim vse po nemškem raztolmači. Na to pa jaz enkrat slučajno v Ptuj pridem in kaj zapazim? Gospod Ekl so pred štacuno možato stali in nam kmetom „caj“ in sukno ponujali, ali to v tako lepem slovenskem jeziku, ka bilo kaj! Ja, če se za ljubi kruh ide, potem je vse drugače; v takem slučaju vsi Ptujčanje dobro slovenski znajo. Mi kmetje pa vse to dobro opazujemo in si le samo take za prijatelje štejejo, kateri tudi takrat slovenski znajo, kedar gre za naše stare pravice!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Železnico Albrehtovo kupila se je država; sedaj imamo torej uže veliko železnic v oblasti, da lahko vlada upliva na tarife. — Državni zbor snide se 20. t. m. Predložijo mu prošnjo za uravnavo duhovske kongure (plače), katero je podpisalo 6000 duhovnikov. Nove volitve bodo meseca maja, liberalci se uže pripravljajo, zlasti bivši minister Chlumecky krmi na Dunaji časnikarji, 3 Jude, ki pišejo sestavke in jih razpošiljajo, pri nas posebno v Gradec, Maribor in Celje, da se na-